

**Pla d'acció tutorial de l'ensenyament
de Biblioteconomia i Documentació**

Curs 2007-08

**Consell d'Estudis de Biblioteconomia i Documentació
5 de juny de 2007**

SUMARI

1. INTRODUCCIÓ	2
1.1. ELS PLANS D'ACCIÓ TUTORIAL A LA UNIVERSITAT	2
1.2. PAT BiD: EL PLA D'ACCIÓ TUTORIAL DE BIBLIOTECONOMIA I DOCUMENTACIÓ....	5
1.2.1. Característiques de l'ensenyament	5
1.2.2. Característiques de l'alumnat	6
1.2.3. Característiques del PAT BiD	9
2. ORGANITZACIÓ I ESTRUCTURA	10
2.1. ESTRUCTURA ORGÀNICA I FUNCIONAL	10
2.2. RELACIONS ENTRE ELS AGENTS IMPLICATS EN EL PAT	11
3. EXTENSIÓ DEL PAT	12
3.1. MODEL I ÀMBIT D'ACTUACIÓ	12
3.2. POBLACIÓ A LA QUAL S'ADREÇA	13
3.3. TIPUS D'ACTIVITATS	14
4. PROGRAMA 2007-08	15
4.1. ABAST DEL PROGRAMA	15
4.2. CALENDARI D'ACTIVITATS	18
4.3. PROGRAMA DE FORMACIÓ DE TUTORS	21
5. RESPONSABLES DEL PAT	22
5.1. LA FIGURA DEL COORDINADOR	22
5.2. LA FIGURA DEL TUTOR DE CARRERA	23
5.3. SELECCIÓ DE TUTORS	24
5.3.1. Perfil del tutor	24
5.3.2. Procés de selecció	24
5.3.3. Procés d'assignació de tutors	25
5.4. AVALUACIÓ DE RESPONSABLES DEL PAT	25
5.4.1. Procés d'avaluació	25
5.4.2. Criteris d'avaluació	26
5.6. REONEIXEMENT INSTITUCIONAL	26
6. RECURSOS	27
6.1. RECURSOS HUMANS	27
6.2. INFRAESTRUCTURES I INFORMÀTICA	29
6.3. RECURSOS ECONÒMICS	30
7. AVALUACIÓ DEL PAT	30
7.1. ABAST I RESPONSABLES	30
7.2. INSTRUMENTS I CALENDARI	31
7.3. RESULTATS DE L' AVALUACIÓ	32
BIBLIOGRAFIA	34

1. Introducció

1.1. Els plans d'acció tutorial a la universitat

La realitat universitària ha canviat durant els últims anys. La diversificació de l'accés a la universitat i la superació d'un cert elitisme han originat una nova situació que es concreta en les següents característiques:

- Gran heterogeneïtat de l'alumnat: diferents nivells acadèmics i econòmics, estudiants que provenen de diferents entorns socials, culturals i lingüístics.
- Augment del nombre d'estudiants d'edat més avançada, que dona com a resultat un perfil d'estudiant que treballa. La compatibilitat d'estudis i treball implica una menor dedicació als estudis i això es tradueix en itineraris curriculars més llargs que necessiten ser planificats.
- Disminució de la població estudiantil des del punt de vista demogràfic. Aquest fet provoca un augment del nombre de places disponibles i, per tant, una retallada en les notes d'accés als estudis universitaris. A les aules, el resultat és una barreja d'estudiants amb un nivell acadèmic més baix del necessari i estudiants amb un nivell excel·lent.
- Reformes en l'ensenyament secundari. Les reformes en l'ensenyament secundari han motivat una gran diversificació en la tipologia d'estudiants —quant a la base de coneixements rebuts— que accedeixen a la universitat i un desconeixement, per part del professorat universitari, del conjunt de coneixements i habilitats mínims que tenen aquests estudiants.
- Entrada en l'espai europeu d'educació superior (EEES). Aquest procés també comporta uns canvis que giren al voltant de diversos aspectes de la formació superior. Dues de les fites perseguides són, per exemple, aconseguir que el mateix alumnat sigui el protagonista del seu procés d'aprenentatge i garantir la transparència i la facilitat de comparació de coneixements i habilitats amb vista al mercat laboral europeu comú mitjançant la implantació del suplement europeu del títol.

El conjunt d'aquestes característiques bàsiques es tradueix en una clara necessitat d'orientació i seguiment de l'alumnat de la manera més personalitzada possible. Una orientació que ajudi en les transicions d'entrada a la universitat i de sortida al mercat laboral; una orientació que ajudi l'estudiant a construir i optimitzar el seu itinerari curricular i que tingui en compte el seu rendiment acadèmic i la seva situació i les seves capacitats personals.

L'aposta de la UB per un model d'orientació de l'alumnat com a complement del seu procés de formació es concretà, cap al final dels anys noranta, en diverses iniciatives dutes a terme pel SOU (Sistema d'Orientació Universitària) o pel GOU (Gabinet d'Orientació Universitària), pels mateixos centres (jornades de portes obertes i d'acollida, i cursos —Hàbits i tècniques d'estudi, Com parlar en públic, Tècniques de recerca de feina, L'entrevista de selecció), i també amb accions de caràcter general (Club de Feina, assessorament individualitzat en temes d'orientació acadèmica o professional, entre d'altres). El 1999 apareix el *Document marc sobre la tutoria a la*

Universitat de Barcelona,¹ que estableix les bases de la integració de les accions d'informació, orientació i intervenció formativa a partir de l'acció tutorial. Finalment s'adoptà la figura dels plans d'acció tutorial com a eina fonamental per dur a terme aquestes accions de manera integrada a partir de la figura del tutor.

Segons aquest document marc, «La tutoria universitària consisteix en una activitat de caràcter formatiu que s'ocupa del desenvolupament acadèmic dels estudiants i de la seva orientació professional. Específicament, l'acció tutorial pretén assolir els objectius següents:

- »1. Establir un marc global d'actuació que respongui a les necessitats emergents dels estudiants al llarg de la seva formació acadèmica, i que els permeti incidir activament en el seu futur personal, acadèmic i professional.
- »2. Proporcionar als estudiants estímuls per al desenvolupament de la reflexió, el diàleg, l'autonomia i la crítica en l'àmbit acadèmic, i les estratègies i recursos per a l'aprenentatge, com ara l'aprenentatge autònom, la participació en la institució i l'exploració de recursos formatius extracurriculars, atenent els plantejaments que es desprenen del nou espai europeu d'educació superior.
- »3. Dur a terme el seguiment acadèmic personalitzat dels estudiants, i assistir-los en la cerca d'una configuració òptima del seu currículum formatiu.»

Tot i no estar regulada, trobem mencions de la tutoria universitària en diversos documents relacionats amb la qualitat i el funcionament de la docència universitària:

En les recomanacions que fa l'AQU² com a conseqüència dels diversos informes sobre universitats³ es fa menció específica de les tutories, des del primer —1998— fins als últims —2003 i 2004—. Alguns exemples:

- Informe 1998: es recomana l'«establiment de forma generalitzada de tutories personalitzades que aconsellin l'itinerari curricular».
- Informe 1999: es recomana «establir mecanismes per impulsar, allà on encara no s'ha fet, els programes d'atenció tutorial personalitzada».
- Informe 2003: es recomana «mantenir els esforços iniciats en plans d'accions tutorialis tant d'abast ampli (acollida, itineraris, pràctiques, etc.) com individualitzat».

---

¹ L'última versió d'aquest document és de juny de 2004 i és la que es considera vigent en l'actualitat i sobre la qual es treballa. Està en procés de tràmit a la UB en aquests moments una actualització d'aquest document marc que incorpora algunes novetats però que manté els conceptes principals sobre l'acció tutorial intactes. Així mateix, està en procés de creació la Unitat d'Atenció a l'Estudiant, que assumirà les funcions que havien tingut el GOU, el SOU i els SIAE i que treballarà estretament en coordinació amb les plans d'acció tutorial dels diferents ensenyaments.

² Les recomanacions es poden consultar a l'adreça següent:

<http://www.aqucatalunya.org/scripts/web/pagina.asp?cid=cat&id=3049&cat=pag&tit=Recomanacions&res=110&op=140>

³ Els informes complets estan disponibles a l'adreça següent:

<http://www.aqucatalunya.org/scripts/web/llistat.asp?cid=cat&cat=publ&id=250&res=110>

Encara més, al document que va publicar la mateixa Agència el 2005, *Eines per a l'adaptació dels ensenyaments a l'EEES*, no es recomana l'acció tutorial planificada, sinó que s'hi fa referència de manera continuada donant per segur que existeix.

L'informe *Universidad 2000*, encarregat per la Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles (CRUE) i conegut amb el nom d'*Informe Bricall*, parla de la **tutoria com a servei essencial** de les universitats i estableix que **una part del professorat haurà d'assignar-se a tasques d'assessorament dels estudiants** en les diferents etapes de la seva vida acadèmica:

- ingrés a la universitat;
- planificació d'estudis;
- desenvolupament formatiu;
- orientació professional.

La Llei orgànica d'universitats (LOU, art. 46, sobre drets i deures dels estudiants) estableix que els estudiants tindran dret a:

- **L'orientació i informació** per part de la universitat sobre les activitats de la mateixa universitat que els afecten.
- **L'assessorament i assistència** per part dels professors i **tutors** de la manera que es determini.

La tutoria també és present a l'Estatut de la UB (2003) en diversos articles:

Art. 20.3

Els consells d'estudis:

d) organitzen i supervisen les **tutories acadèmiques** dels seus ensenyaments

Art. 88.2

La Universitat promou l'extensió i la consolidació de la **figura del tutor o tutora d'estudis**. L'organització de les tutories depèn dels consells d'estudis.

Art. 94.3

Són funcions de la Comissió Acadèmica:

l) vetllar pel correcte desenvolupament dels **plans d'acció tutorial**

Art. 124.1

Són drets de tot l'alumnat de la Universitat de Barcelona, a més dels que estableixen la Constitució i les lleis, i dels que s'expliciten en el títol I d'aquest Estatut, els següents:

c) acomplir els currículums propis i escollir les assignatures que consideri adients, d'acord amb els plans d'estudis, l'organització docent i les **recomanacions del tutor o la tutora**.

Finalment, cal afegir que el Consell d'Universitats estatal atorgà, l'any 2000, el primer premi als plans d'acció tutorial de la UB com a acció de millora dins del Pla de qualitat de les universitats.

En síntesi, els serveis d'orientació i de tutoria universitària tenen una clara missió en el tracte personalitzat dels estudiants i procuren facilitar-los: l'adaptació i la integració en

el sistema (ajudant-los a descobrir una universitat que ensenya i que també aprèn, una universitat que investiga, una universitat que coopera, etc.), l'aprofitament acadèmic i personal (la utilització dels recursos disponibles, la millora de les aptituds personals i acadèmiques, les tècniques d'aprenentatge, el treball en equip, etc.) i la transició al món del treball sense renunciar a la formació permanent.

Aquest model d'atenció a l'alumnat és l'adoptat per la Universitat de Barcelona i es pot concretar en els plans d'acció tutorial desenvolupats per cada ensenyament d'acord amb les característiques i el perfil del seu alumnat i del seu camp professional. El Pla d'acció tutorial (PAT) integra els tres tipus d'accions (informació, formació i orientació) i permet, per tant, optimitzar i estalviar recursos que la institució posa a l'abast: serveis i recursos de la UB, serveis i recursos de la Facultat, i la feina que fan els mateixos tutors.

En l'actualitat ja són més de 20 ensenyaments amb un PAT planificat i operatiu aprovat pel consell d'estudis corresponent en el si de la UB.

1.2. PAT BiD: el Pla d'acció tutorial de Biblioteconomia i Documentació

1.2.1. Característiques de l'ensenyament

L'ensenyament de Biblioteconomia i Documentació prové d'una llarga tradició que li confereix unes característiques diferencials respecte d'altres ensenyaments de la UB.

Un bon exemple d'aquestes característiques pot ser el volum dels grups d'alumnes: uns 50 enfront dels més de 200 que poden tenir en una aula d'altres ensenyaments com ara Dret.

Aquesta sola característica ja origina diferències importants en el funcionament diari de la Facultat. Entre altres atributs, permet:

- un contacte més directe i estret amb l'alumnat, que sovint es tradueix en el coneixement personal, de situacions familiars, laborals, etc.;
- la utilització de metodologies i tècniques docents diferents de la classe magistral i l'examen final (sessions molt pràctiques, avaluació continuada, treballs de curs amb seguiment tutoritzat, visites a centres, organització d'actes extracurriculars, etc.);
- la realització de tutories individuals que, en alguns casos, barregen l'orientació general i la tutoria acadèmica o de matèria pròpia del seguiment de continguts d'una assignatura.

A més a més, existeix un coneixement mutu i una relació estreta amb els agents contractadors, la qual cosa es tradueix en un lligam entre formació i mercat laboral que facilita en gran mesura la transició al món professional dels estudiants i el contacte posterior continuat d'exalumnes amb la Facultat.

El fet és que, des de sempre, el model d'orientació de l'alumnat adoptat per la UB fa uns anys és el que s'ha seguit en el procés formatiu de l'ensenyament. Això es veu fàcilment en analitzar les accions organitzades i dutes a terme de manera periòdica per la Facultat des de fa molts anys, algunes de les quals són:

- sessions informatives per a nous estudiants del mes de juliol;
- jornades d'acollida per a estudiants de nou ingrés al setembre;

- tutories grupals de pràctiques i visites a centres de pràctiques;
- jornades de sortides professionals organitzades anualment;
- jornades de portes obertes amb tallers i visites guiades al centre per a alumnat futur;
- actes i conferències de professionals experts, exalumnes i empreses relacionades amb el sector com a part de l'activitat docent;
- organització de concursos i altres instruments de participació i integració organitzats per a grups específics d'alumnes (ERASMUS, SICUE, etc.);
- suport en actes organitzats pels mateixos alumnes relacionats amb l'àmbit professional;
- jornades del professorat amb intervencions d'experts en diversos àmbits de la docència, al mes de setembre;
- tutories amb els cap d'estudis per revisar i planificar els itineraris curriculars;
- elaboració i oferta d'itineraris curriculars alternatius més llargs;
- manteniment del web i publicació setmanal en paper d'un full amb informació actualitzada sobre diversos serveis de la UB, serveis i activitats de la Facultat i qüestions relacionades amb l'ensenyament;
- informació sobre el col·legi professional amb ofertes de formació continuada i borsa de treball;
- informació i orientació sobre convenis amb empreses i ofertes de treball;
- informació i estimulació per a la participació en esdeveniments extracurriculars interessants per a l'alumnat (congressos, premis, etc.).

Amb l'objectiu d'optimitzar recursos, regular i oficialitzar procediments, coordinar i aconseguir millorar els resultats de totes les activitats que ja es fan, i acollir-se a les iniciatives majoritàries de la comunitat de la UB, la Facultat de Biblioteconomia i Documentació té la intenció d'integrar en un Pla d'acció tutorial aprovat per Consell d'Estudis totes les accions d'informació, orientació i ajuda en el procés d'aprenentatge que necessita l'alumnat de la diplomatura en Biblioteconomia i Documentació per dur a terme els seus estudis i la seva integració al món professional de manera òptima.

1.2.2. Característiques de l'alumnat

La proposta del PAT BiD ha de tenir en compte les següents característiques de l'alumnat de l'ensenyament, obtingudes a partir de les dades estadístiques recollides durant el procés de matriculació i facilitades per l'Àrea Acadèmica i d'Estudiants de la UB:

- En un 92 % dels casos, l'ensenyament de Biblioteconomia i Documentació és l'opció triada en primer lloc. Els motius de la tria són les expectatives professionals en més d'un 70 % del conjunt d'alumnes. En realitat, l'ensenyament mostra un alt grau d'inserció laboral dels estudiants un cop han finalitzat la carrera⁴ i és habitual l'obtenció de feina de caràcter eventual abans d'haver finalitzat els estudis (49,8 %).
- Diversificació en la procedència dels estudiants en relació amb la via d'accés: la major part d'estudiants accedeixen a través de les proves d'accés a la universitat, però cada vegada són més els que provenen de cicles formatius superiors i els

---

⁴ Només un 10 % triga més de sis mesos a trobar feina (Borrego, Comalat i Estivill; 2004).

- més grans de 25 anys. Les xifres del curs 2005-06 són les següents: PAU o títol universitari anterior, 69,5 %; cicles formatius o FP, 17%, i més grans de 25 anys, 13,6 %. Les del curs anterior eren 81 %, 14 % i 5 %, respectivament.
- Respecte de la procedència relacionada amb àrees de coneixement, les majories estan formades per un 50 % d'humanitats en el cas de PAU i estudis universitaris previs, i un 50 % d'administració i finances en el cas de cicles formatius i FP. El 13 % dels que tenen estudis universitaris previs iniciats provenen de Filosofia, seguits pel 9 % d'Història. Entre els que ja tenen estudis universitaris previs finalitzats hi ha un empat al 17% entre mestres d'educació infantil, historiadors, geògrafs, humanistes i filòlegs de llengües romàniques.
  - L'interval d'edats és cada vegada més ampli, i alhora la mitjana d'edats dels estudiants augmenta. El curs 2005-06 gairebé un 36 % dels alumnes de nou ingrés són persones de més de 25 anys i la franja formada per persones de 26 a 30 ocupa ja un 19 % i s'acosta cada vegada més al 23,7 % d'alumnes de 18 anys. Del total d'alumnes que hi ha matriculats a la diplomatura en aquests moments, menys del 53 % són menors de 25 anys.
  - Respecte del sexe, cal dir que un 67,8 % d'alumnes de nou ingrés són dones i un 32,2 % són homes. Aquesta dada mostra un canvi que s'ha anat donant de manera progressiva durant els últims anys en uns estudis inicialment pensats i creats exclusivament per a dones. Si mirem les dades globals del conjunt d'alumnes matriculats actualment, ens adonem que el 74,8 % són dones.
  - Respecte del temps de finalització dels estudis, la durada oficial establerta és de tres anys, però cada vegada són més nombrosos els alumnes que necessiten més anys per acabar. Del total d'alumnes matriculats en aquests moments a l'ensenyament, un 31,4 % fa més de tres anys que van començar, i un 4,4 % fa més de sis anys. Les dades relatives a anys anteriors en mostren la progressió; per exemple, el curs 2000-01 hi havia un 19 % d'alumnes amb més de tres anys i només un 1,5 % necessitaven més de sis anys per finalitzar els estudis.
  - Una altra característica important és l'elevat nombre d'alumnes que compaginen treball i estudis. Dels alumnes de nou ingrés del curs 2005-06, un 34,7 % declaren no tenir feina de cap tipus i el 40,7 % treballen de manera remunerada més de 15 hores per setmana. Cal afegir que durant el segon curs dels estudis molts alumnes troben feina relacionada amb l'àmbit temàtic a partir de la informació que ofereix la mateixa Facultat i la gran quantitat de convenis amb empreses que es gestionen.
  - Finalment, en relació amb les característiques demogràfiques, es pot dir que, tot i que la majoria d'estudiants són originaris de Catalunya, cada vegada s'incorporen a l'ensenyament més alumnes procedents de la resta d'Espanya i d'altres països i cultures. Dels que resideixen habitualment a Catalunya, només el 45,6 % viuen al Barcelonès, i un 52 % viuen amb els pares.

Pel que fa a dades de rendiment acadèmic i abandonament, els aspectes més clars per destacar serien els que recollim aquí:

- Dels alumnes matriculats el primer semestre del curs 2005-06, només un 14,9 % es van presentar a totes les assignatures matriculades i les van aprovar; un 17,7 % es van deixar una assignatura suspesa o no presentada, un altre 17,7 % van suspendre o no van presentar-se a dues assignatures; un 12,8 % van sumar tres assignatures suspeses o no presentades; un 13,5 % van suspendre o no van presentar-se a quatre assignatures; un 19,1 % en sumaven cinc i, finalment, de

les sis assignatures possibles per matricular-se, un 4,25 % van decidir no presentar-se a cap. Només un 35,5 % d'alumnes va aprovar totes les assignatures a les quals es van presentar i en pocs casos es tractava de totes sis. En aquests resultats destaca la franja de cinc assignatures suspeses o no presentades, formada per gairebé un 20 % de l'alumnat. Mentre no sapiguem què passa aquest segon semestre, els resultats obliguen a reflexionar sobre l'itinerari tradicional recomanat de tres anys per cursar els estudis, itinerari que, amb les xifres a la mà, podran seguir menys del 15 % dels alumnes que han començat aquest curs 2005-06. Si a aquesta dada afegim el fet que les assignatures corresponents al segon curs de l'ensenyament comporten més dificultat i un major volum d'hores de dedicació, i sumem aquest fet a la possibilitat que molts d'aquests alumnes trobin feina i l'hagin de compaginar amb els estudis, el 15 % inicial pot quedar reduït a una xifra inferior al 10 %.

- Segons les dades facilitades per l'Àrea Acadèmica i d'Estudiants de la UB, del total d'alumnes matriculats en aquests moments als diversos cursos de l'ensenyament, un 27 % són de nou ingrés; un 22,3 % fa dos anys que hi és, i un 19,3 % en fa tres. La resta, un 32 %, ja no estan dins l'itinerari de tres anys recomanat: gairebé un 15% fa quatre anys que van començar; un 8,8 % en fa cinc; un 3,3 % fa sis anys que estan a la Facultat i un 4,4 % fa més de sis anys. Cal tenir en compte que, tal com hem comentat al punt anterior, del 27 % d'alumnes de nou ingrés, menys d'un 15 % acabaran en tres anys, i dels que fa dos o tres anys que estan a la Facultat, tampoc no sabem quants se cenyiran realment a l'itinerari recomanat.
- Segons un estudi de seguiment iniciat amb els alumnes de nou ingrés del curs 2000-01 i analitzat el novembre de 2005, la durada mitjana dels estudis dels alumnes que no perden curs està en 4,4 anys. Del total d'alumnes que van iniciar els estudis aquell curs 2000-01, només un 20,9 % es van titular en el termini previst, i una mica més del 24 % havien abandonat al final del mateix període de tres cursos. Als quatre cursos d'haver començat, encara no hi havia el 50 % del grup inicial amb els estudis acabats, i els havien abandonat aproximadament un 25 % del total, mentre que un altre 25 % continuaven estudis.

A més a més de les dades estadístiques objectives, a partir de percepcions generalitzades del professorat es podria afegir que:

- S'observa un cert increment del nombre d'alumnes amb problemes i trastorns emocionals que cal saber detectar i als quals cal saber reaccionar de la manera més adequada.
- Es percep una manca generalitzada de maduresa personal en els alumnes de nou ingrés, com també una actitud de relativa importància, fins i tot un cert desinterès, respecte de la seva formació.
- Es detecta un augment de problemes relacionats amb les capacitats d'analitzar, ordenar, relacionar, sintetitzar, argumentar i exposar idees, especialment pel que fa a l'expressió escrita.
- Es percep un augment progressiu de buits relacionats amb coneixements bàsics de cultura general que resulten imprescindibles com a base per a l'adquisició de coneixements especialitzats propis de l'ensenyament.
- Es detecta una manca important d'habilitat pel que fa a la pròpia planificació del temps i de la feina, com també una manca de coneixements relacionats amb estratègies d'aprenentatge i tècniques d'estudi.

- S'observa una falta de coneixement de la realitat de la formació universitària, especialment pel que fa als canvis d'actitud i l'assumpció de responsabilitats que implica l'ensenyament no obligatori, i al volum d'esforç i de treball que representa cursar una carrera universitària. Aquesta mancança és encara més rellevant pel que fa a l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior que centra el sistema en el propi procés i responsabilitat de l'alumne i, per tant, fa necessària una cultura del nou sistema ben assumida per part d'aquest.

1.2.3. Característiques del PAT BiD

Com a conseqüència de l'anàlisi presentada, es proposa un Pla d'acció tutorial per a l'ensenyament de Biblioteconomia i Documentació que té les següents característiques bàsiques:

- el model es basa en la figura del tutor de carrera que haurà d'acompanyar l'alumne al llarg dels seus estudis, a diferència del tutor acadèmic o professor d'assignatura, però treballant de manera conjunta;
- les funcions que s'assumeixen inclouen accions de tipus informatiu, d'intervenció formativa i orientatives, i es dóna més importància a un tipus o altre en funció de les necessitats individuals de l'alumnat i del moment dels estudis en què es trobi;
- el PAT s'adreça als estudiants de tots els cursos, però s'inicia amb els alumnes de nou ingrés del curs 2006-07. Inclou tota la tipologia d'alumnes: alumnat amb mancances, alumnat sense mancances i alumnat excel·lent;
- el tipus d'activitat bàsica del PAT BiD és l'acció tutorial planificada, és a dir, la realització de tutories grupals amb objectius, continguts i materials preparats i consensuats per l'equip prèviament, que es complementarà amb tutories individuals puntuals sota demanda de l'estudiant o per suggeriment del tutor. L'acció tutorial es coordinarà amb la resta d'activitats ja realitzades fins ara en el marc de l'ensenyament.

D'acord amb les necessitats detectades, els objectius generals que persegueix aquest Pla d'acció tutorial són els següents:

- Proporcionar als alumnes tota la informació necessària i/o útil en relació amb la UB, amb la Facultat, amb l'ensenyament i amb el món professional, per tal de facilitar i millorar el seu ingrés a l'espai de formació superior, la seva trajectòria universitària, la seva entrada en el món professional i la continuació de la seva formació.
- Ajudar els alumnes de nou ingrés a evitar i resoldre els problemes que origina la transició de l'ensenyament secundari a l'ensenyament superior, i proporcionar-los informació, instruments, estratègies i tècniques que els permetin entendre els canvis d'actitud necessaris, assumir les mancances inicials que han de resoldre i superar aquesta transició de la manera menys traumàtica possible.
- Treballar amb més profunditat en la solució dels problemes que planteja l'itinerari alternatiu de quatre anys, i en el disseny d'un itinerari coherent i factible que permeti realitzar els estudis en cinc anys.
- Orientar adequadament els estudiants a l'hora de planificar els seus itineraris a partir del segon semestre, i facilitar-los els recursos necessaris per a l'adquisició

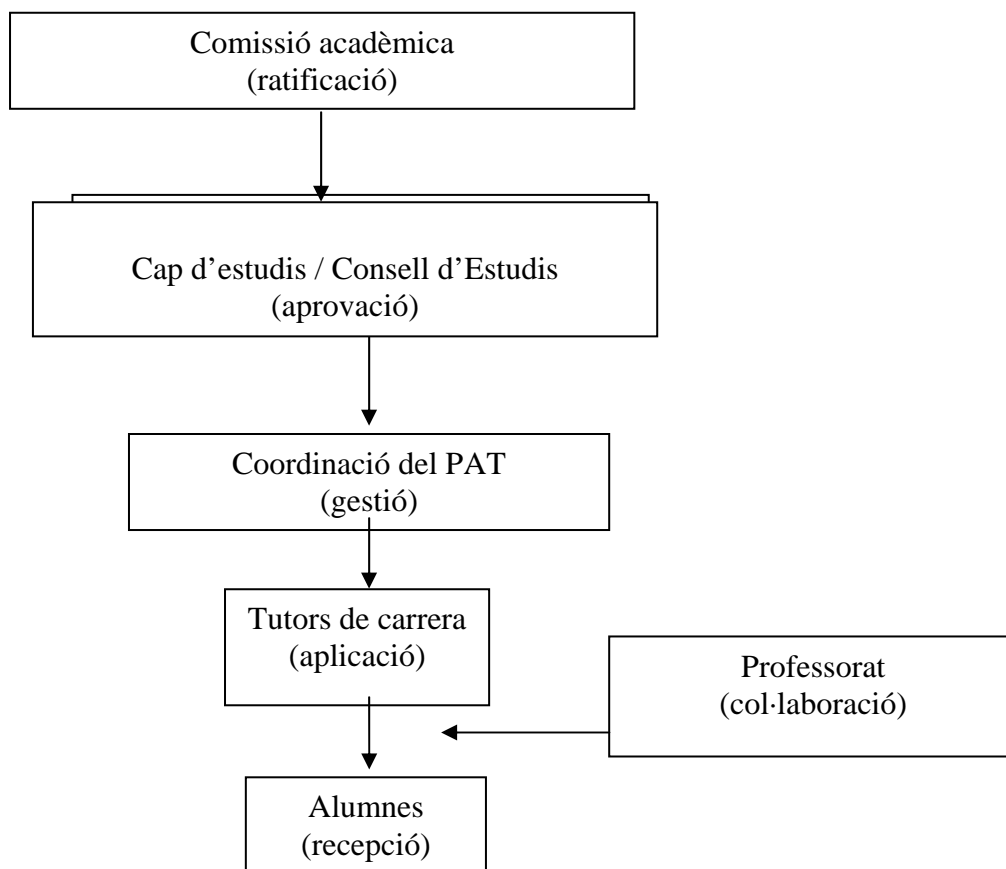
d'habilitats i coneixements que els permetin assumir amb autonomia aquesta responsabilitat al més aviat possible.

- Ampliar la tasca d'informació i orientació adreçada a la presa de consciència respecte de la necessitat de formació continuada i l'autoformació, com també les activitats d'informació i orientació cap els estudis de segon cicle i la recerca en el cas d'alumnes excel·lents.
- Introduir en l'alumnat la cultura de l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior per tal que estigui capacitat per fer-se responsable i protagonista del seu procés d'aprenentatge.

Pel que fa al curs 2007-08, el PAT BiD abasta alumnes de nou ingrés i alumnes que van ingressar el curs 2006-07. Tanmateix, la resta d'accions d'orientació ja habituals al centre que afecten la resta d'alumnat, com ara la jornada de sortides professionals, activitats relacionades amb el programa ERASMUS, les tutories de pràctiques, etc., es faran en coordinació amb el PAT, el qual també assumirà responsabilitats pel que fa a les activitats de captació d'estudiants de secundària.

2. Organització i estructura

2.1. Estructura orgànica i funcional

2.2. Relacions entre els agents implicats en el PAT

Alumnes:

- als alumnes de nou ingrés se'ls assigna un tutor de carrera de manera aleatòria en el moment de la matriculació o en el moment de la preinscripció si així ho sol·liciten;
- els alumnes, de manera voluntària, es relacionen amb el seu tutor de carrera per al seguiment i la planificació dels seus estudis fins que els acaben (tutoria de carrera);
- els alumnes, de manera voluntària, es relacionen amb tot el seu professorat de manera puntual per al desenvolupament de les assignatures que els imparteix (tutoria acadèmica o de matèria).

Professors / tutors acadèmics:

- tots els professors es relacionen directament amb els seus alumnes i realitzen les tutories grupals o individuals que considerin necessàries per tractar assumptes relacionats amb l'assignatura que imparteixen (tutoria acadèmica);
- tots els professors deriven els seus alumnes al tutor de carrera per a qualsevol assumpte no relacionat amb els continguts de les assignatures que imparteixen;
- tots els professors es relacionen amb els tutors de carrera per facilitar-los la informació necessària per fer el seguiment dels alumnes tutoritzats.

Tutors de carrera:

- se'ls assigna un conjunt d'alumnes de nou ingrés, del qual han de fer el seguiment mentre durin els seus estudis;
- es relacionen amb els alumnes que tenen assignats a partir de tutories grupals prèviament establertes en un calendari i de tutories individuals a petició dels alumnes o per suggeriment del mateix tutor;
- es relacionen amb els alumnes que no tutoritzen en les mateixes condicions que els professors no tutors, és a dir, mitjançant la tutoria acadèmica o de matèria;
- es relacionen amb el coordinador del PAT, del qual depenen funcionalment;
- són proposats pel coordinador del PAT al cap d'estudis i per aquest al Consell d'estudis, que n'aprova la designació.⁵

Coordinador del PAT:

- el proposa el cap d'estudis al Consell d'estudis, que n'aprova la designació; la designació és seguida del nomenament per part del deganat, que n'informarà als vicerectorats d'estudiants i de política docent;
- depèn funcionalment del cap d'estudis;
- es relaciona amb altres òrgans de la Facultat i de la UB a instàncies d'aquests òrgans pel que fa al PAT;
- es relaciona amb els tutors de carrera, que en depenen funcionalment;
- pel que fa a la Facultat, es relaciona especialment amb el Consell d'Estudis, del qual forma part amb veu però sense vot i al qual fa arribar les seves propostes i la informació en relació amb el PAT;

---

⁵ Vegeu els criteris de selecció al capítol 5.3.

— pel que fa a la UB, es relaciona especialment amb la Unitat d'Atenció a l'Estudiant, amb la qual es coordina en dur a terme les activitats al centre.

3. Extensió del PAT

3.1. Model i àmbit d'actuació

S'opta pel model de tutoria de carrera, diferenciada de la tutoria acadèmica, que representa el seguiment d'un mateix grup d'alumnes des que comencen els seus estudis fins que els acaben. Altres models, com ara el tutor de curs, no estan funcionant en aquests moments, atès que els alumnes fan simultàniament assignatures de diferents cursos i no acaben els estudis en els temps previstos en els itineraris curriculars tradicionals. Aquest model, a més de ser més adequat a la situació actual, ofereix certs avantatges als alumnes i als tutors: els primers acudeixen sempre a la mateixa persona, que ja els coneix i en coneix el tarannà, les capacitats, els problemes, etc., la qual cosa estalvia feina i temps a tots dos; pel que fa als tutors, els permet el contacte amb alumnes de tot tipus, amb mancances, normals i excel·lents, la qual cosa fa la seva tasca més enriquidora i menys feixuga. En el model de tutor per curs, els tutors de primer tenien sempre més feina i patien un cert sentiment de frustració, ja que és el curs en què es concentren més problemes.

La tutoria de carrera no s'ha d'entendre i plantejar com una via de resolució de conflictes, sinó com un servei a l'estudiant per aprofitar millor els seus estudis i ajudar-lo a rendibilitzar/optimitzar el seu procés formatiu en l'ensenyament superior. En aquest sentit, cal entendre que la meta última és l'autonomia personal i la responsabilitat de l'alumnat i que les necessitats i l'actuació del tutor van canviant al llarg dels estudis. Així, al principi la funció se centra en la integració, l'adaptació i l'acompanyament en la transició cap a la universitat; després es passa a una major intervenció a través d'accions adreçades a l'aprofitament dels estudis; finalment, la funció és la preparació per a la transició al món professional i a la formació permanent.

En aquest model, els àmbits d'actuació que es proposen són els mínims habituals en qualsevol PAT, formats per tres tipologies d'accions: accions d'informació, accions d'intervenció formativa i accions d'orientació. Dins de cadascun d'aquests grups s'especificaran actuacions concretes que dependran del moment dels estudis en què es trobin els alumnes tutoritzats i de les característiques que tinguin aquests alumnes i els seus processos d'aprenentatge. Mentre que les accions d'informació són comunes a grups i moments i estan molt pautades, les d'intervenció i orientació són més personalitzades (tot i que també hi ha una base comuna i unes pautes mínimes).

L'acció informativa té per objectiu la difusió de la informació entre els estudiants i, sobretot, dels recursos per accedir a les fonts d'informació que puguin ser d'utilitat per als seus estudis. Cal tenir en compte el doble vessant, ja que el tutor també actua de receptor d'informació subministrada per l'estudiant (cal crear mecanismes per canalitzar aquesta informació). Inclou informació de la UB i dels seus serveis, del mateix ensenyament i de la Facultat (centre i serveis, qüestions acadèmiques, de titulació, itineraris, matèries i oferta d'assignatures, nivells de dificultat, etc.), i d'esdeveniments

extraacadèmics relacionats amb els estudis. Aquest tipus d'acció s'inicia abans de l'ingrés a la universitat mitjançant les activitats de captació d'estudiants.

L'acció d'intervenció formativa se centra en el seguiment del rendiment acadèmic de l'estudiant, per al qual el tutor ha de disposar d'indicadors adequats. Cal col·laborar en la millora dels processos d'aprenentatge per als estudiants amb mancances, en l'optimització dels models d'aprenentatge en el cas d'estudiants sense mancances i en l'estimulació del rendiment i de la participació en activitats relacionades amb la seva formació pel que fa als estudiants excel·lents.

L'acció d'orientació comprèn la planificació, juntament amb l'estudiant, del millor itinerari curricular, la informació sobre possibilitats de sortides professionals adequades a les característiques de l'estudiant i sobre formació continuada (inclosos els segons cicles, doctorats, postgraus, etc.).

3.2. Població a la qual s'adreça

El model de tutor de carrera triat per al PAT BiD implica que els destinataris siguin tots els alumnes matriculats a l'ensenyament. Se'ls assigna un tutor de carrera ja en la matriculació (o abans) i el mantenen durant tots els seus estudis.

Hi ha hagut molta discussió sobre la possibilitat de l'obligatorietat de ser tutoritzat. Tanmateix, només en algun ensenyament de la UB (Química, que en tinguem notícia) es lliga l'obligatorietat d'assistència a tutories a la matriculació, llevat dels alumnes de nou ingrés. Altres propostes com, per exemple, la que s'està considerant a Farmàcia o una prova pilot que s'ha fet a Ciències Empresarials, passen per concedir crèdits de lliure elecció als alumnes que segueixen el PAT assistint a totes les tutories grupals convocades pel tutor. El programa d'actuacions específiques ha de ser realista i tenir en compte la situació d'absentisme a les tutories, i planificar activitats i calendaris adequats que n'afavoreixin l'assistència.

En síntesi, d'entre les diverses propostes i els diversos models, el PAT BiD s'adreça als alumnes de primer, segon i tercer curs de la diplomatura en Biblioteconomia i Documentació com un servei d'informació, orientació i ajuda, al qual els estudiants es poden acollir o no, voluntàriament i sense cap compensació en forma de crèdits. El curs 2007-08, el PAT participarà en les activitats de captació d'estudiants desenvolupades en el sí de la Facultat i de la UB, en estreta coordinació amb la UAE⁶ i, per tant, des d'aquest punt de vista, es pot considerar a futurs alumnes o alumnes potencials com a destinataris afegits del PAT.

Pel que fa a la tipologia d'alumnes objecte del PAT BiD, s'opta per actuar sobre alumnes amb mancances acadèmiques, alumnes sense mancances acadèmiques i alumnes excel·lents. Les necessitats d'orientació i d'intervenció originades per discapacitats físiques o psíquiques no seran assumides pels tutors de carrera dins del marc del PAT, excepte pel que fa a la seva derivació, un cop detectades, cap als serveis corresponents de la UB, com són el programa *Fem via* (Àrea Acadèmica i d'Estudiants de la UB > Serveis i Programes per a l'Estudiant > Programes d'Integració) i el SAP (Servei d'Atenció Psicològica).

---

⁶ Unitat d'Atenció a l'Estudiant

Per a cada tipologia d'alumnat, necessitats individuals i moment dels seus estudis, les actuacions puntuals dins dels tres àmbits d'acció esmentats varien, ja que les necessitats són totalment diferents.

Un altre tema tractat per la bibliografia és la ràtio tutor/alumnes, que es considera correcta entre un mínim de 15 i un màxim de 30 alumnes per tutor. Hi ha ensenyaments dins de la UB que estan treballant amb grups de 35 alumnes o més i d'altres que estan tractant amb 20. La ràtio està en funció de la disponibilitat de tutors. En el cas del PAT BiD, la xifra del curs 2006-07 es va establir en 30 alumnes per tutor, però la dedicació real experimentada en la pràctica diària pels tutors i la manca de disponibilitat de crèdits reconeguts al POA, fan que el curs 2007-08 s'hagi decidit augmentar aquesta ràtio fins a 40 alumnes. Tenint en compte l'experiència del curs 2006-07 i el descens progressiu del nombre de matriculats de nou accés, l'equip del PAT 2007-08 estarà format per sis tutors de carrera, que assumiran alumnes de nou ingrés i alumnes que van iniciar els seus estudis el curs 2006-07.

La previsió de nous tutors es revisarà cada curs en funció de les circumstàncies, l'experiència i el nombre de matrícules de nou ingrés..

3.3. Tipus d'activitats

Són molts els tipus d'activitats que es poden dur a terme dins d'un PAT per tal d'assolir els objectius d'informació, d'intervenció i d'orientació. Les activitats genèriques més habituals són:

- tutories grupals;
- tutories individuals;
- jornades d'acollida;
- jornades sobre sortides professionals;
- informació al lloc web del centre;
- creació d'un espai web específic per al PAT;
- contacte mitjançant fòrums virtuals;
- contacte per correu electrònic;
- conferències i xerrades;
- assignatures de lliure elecció (projecte professional, tècniques de redacció, conèixer la Facultat, introducció a l'ús dels ordinadors, tècniques d'estudi, planificació del temps, com trobar feina, etc.);
- concursos, exposicions, visites, etc.

Cadascuna d'aquestes activitats resulta més o menys adequada per a segons quins objectius i en segons quins moments. L'activitat bàsica del PAT, però, és la tutoria de carrera, que pot ser grupal o individual i que necessita ser complementada i tenir el suport de la tutoria acadèmica o de matèria que ofereixen tots els professors. Considerant la realitat de l'experiència del curs anterior, el PAT BiD opta per la tutoria grupal planificada i establerta anualment mitjançant un calendari públic en un nombre no superior a tres trobades per als alumnes de nou ingrés i un màxim de dues per a la resta d'alumnes. Aquesta tutoria grupal, molt adequada per a alumnes de nou ingrés, s'ha de complementar, però, amb la tutoria individual, que es pot realitzar a petició de l'alumne/a o per suggeriment del tutor quan ho consideri convenient. Per dur a terme

tutories individuals, el tutor ha de disposar d'unes hores d'atenció determinades prèviament, però no s'inclouran com a activitat planificada en el programa amb calendari específic, ja que responen a necessitats individuals i puntuals i, per tant, són difícils de preveure. Amb vista als alumnes que ja no són considerats de nou ingrés, es pensa que és adequat reduir el nombre de tutories grupals i potenciar les tutories individuals, atès que ja han esdevingut més clares les diferències dins del grup i que es necessita més personalització en les funcions d'orientació i d'intervenció formativa. Pel que fa a les accions informatives, es concretaran, a banda d'altres mitjans de difusió, amb una o dues sessions de grup al llarg del curs.

Pel que fa a la resta d'activitats esmentades, amb l'excepció dels fòrums que només es realitzen en grups reduïts vinculats a continguts d'assignatures concretes, ja s'estan realitzant en l'ensenyament de Biblioteconomia i Documentació i convindria repensar-les i organitzar-les de manera coordinada per assolir uns objectius concrets dins del programa del PAT i optimitzar tots els recursos que s'hi dediquen actualment. Pel que fa als fòrums virtuals, existeix una oportunitat de dur-los a la pràctica mitjançant el campus virtual de la UB i s'espera poder començar a treballar-hi durant el curs 2007-08.

A banda d'aquesta llista, hi ha aspectes concrets d'activitats puntuals que no s'estan fent o que no es fan de la manera adequada per respondre a les necessitats del PAT, i caldrà fer-ho. En són exemples: l'anàlisi de dades de rendiment acadèmic per alumne/a, la recollida sistemàtica del perfil de l'alumnat amb un document específicament dissenyat amb aquesta finalitat, o la integració en la vida acadèmica a partir de la difusió dels representants de l'alumnat (espai web i presentació en la jornada d'acollida). Es treballarà en estreta relació amb la UAE creada per la UB per tal de millorar aquests aspectes.

El programa del PAT per a cada curs acadèmic ha d'establir les activitats puntuals que s'inclouen dins del mateix curs i els seus objectius, com també el calendari per dur-les a terme i els seus responsables. Des de la coordinació del PAT es planificaran les tutories de carrera i es facilitarà als tutors tot el material, formació i informació necessaris.

4. Programa 2007-08

4.1. Abast del programa

El programa del PAT BiD per al curs 2007-08 comprèn els alumnes de nou ingrés i els que tenien aquesta consideració el curs 2006-07; estableix i explica els tipus d'accions que cal realitzar i els tipus d'activitats amb què es poden dur a terme. En un segon apartat s'estableix el calendari per a cada activitat, com també els objectius de cadascuna.

El programa no entra en activitats adreçades a alumnes matriculats en cursos anteriors al curs 2006-07.

Pel que fa a les accions incloses en el programa 2007-08, assenyalem que seran dels tres tipus habitualment presents en els programes d'acció tutorial i que s'han definit per al model que segueix el PAT BiD al capítol 3.

ALUMNES DE NOU ACCÉS

Acció informativa: es distribueix al llarg de tot el curs, tot i que hi ha un conjunt d'informació que cal donar al principi del curs. La informació es concreta en els àmbits següents:

Abans de l'inici de curs:

- UB, característiques bàsiques, normativa que els afecta i serveis per als estudiants;
- la Facultat, òrgans, funcionament i serveis per als estudiants;
- l'ensenyament: matrícula, itineraris, Pla pilot, etc.;
- el PAT BiD i el mateix tutor.

A l'inici del curs:

- UB, característiques bàsiques, normativa que els afecta i serveis per als estudiants;
- la Facultat, òrgans, funcionament i serveis per als estudiants;
- l'ensenyament: matrícula, itineraris, Pla pilot, etc.;
- els representants d'alumnes;
- els plans d'acció tutorial, el PAT BiD i el mateix tutor.

Aquesta informació es pot donar repartida o repetida a partir dels punts següents:

- el web de la Facultat;
- les diverses presentacions i els temes tractats durant la sessió de portes obertes, sessió informativa prèvia a la matrícula, jornada d'acollida;
- la primera trobada amb el tutor abans de la matriculació definitiva o durant la jornada d'acollida;
- els tríptics informatius de la Facultat;
- el personal de la Secretaria que rep preguntes i dubtes.

Durant el curs:

La informació tracta sobre els mateixos assumptes però varien alguns aspectes o es concreten en forma de preguntes puntuals: període de modificació de matrícula, calendari d'exàmens, beques i programes de mobilitat, etc.

Aquesta informació es pot donar repartida i repetida a partir dels punts següents:

- el web de la Facultat;
- el web dels representants d'alumnes;
- el web del PAT;
- les diverses tutories grupals;
- tutories individuals;
- comunicació del coordinador del PAT o dels tutors amb els estudiants per correu electrònic
- el personal de la Secretaria que rep preguntes.

Acció d'intervenció formativa: s'inicia a mig semestre i, per a l'alumne/a, pren més importància ja al final, davant dels resultats que preveuen o veuen venir just abans de l'avaluació final. Tanmateix, es pot dur a terme aquest tipus d'acció posteriorment a la primera avaluació per tal de corregir els problemes i evitar-ne la repetició en el següent semestre.

Aquesta acció es desenvolupa a partir de:

- les tutories acadèmiques amb el professorat de les assignatures pel que fa a tècniques d'estudi de continguts d'assignatures concretes i al seguiment que se'n fa;
- les tutories grupals i individuals amb els tutors de carrera pel que fa a aspectes genèrics, en les quals es treballarà en els diversos problemes que vagin apareixent i es facilitaran mètodes i models d'aprenentatge i de planificació adequats;
- les opcions de formació directa als estudiants que ofereixi la UAE

Acció orientativa: es pot iniciar al principi del curs amb la detecció del perfil i la previsió d'hores de dedicació que fa el mateix alumnat. En aquest punt ja es podria orientar per a la matriculació, tot i que, en el cas de nou accés, els 50 crèdits obligatoris a primer no permeten orientar amb totes les conseqüències i, per tant, l'orientació és més aviat informació i recomanacions generals. Durant el semestre, l'orientació ja es concreta més a analitzar el rendiment acadèmic, la qual cosa permetrà orientar els casos particulars en funció de les necessitats.

L'orientació més efectiva i concreta es donarà especialment a partir de la tutoria grupal del febrer (i les individuals que puguin tenir lloc) amb vista a la modificació de matrícula per a assignatures del segon quadrimestre, i en l'última tutoria, al maig, centrada en la preparació de l'avaluació final i la planificació de segones convocatòries.

ALTRES ALUMNES

Aquest grup està format per alumnes que van iniciar els seus estudis el curs 2006-07 i, d'acord amb les diferents necessitats que presenten en relació als de nou accés, els tipus d'accions seran els mateixos però es concretaran en activitats i continguts diferents.

Acció informativa: la informació bàsica sobre universitat, facultat i ensenyament ja la tenen. Més aviat el PAT se centrarà en proporcionar informació sobre esdeveniments relacionats amb els estudis que van tenint lloc durant el curs dins i fora de la Facultat, matriculació, beques i programes de mobilitat i convenis de cooperació educativa.

Aquesta informació es pot oferir:

- a través dels mecanismes habituals de difusió de la Facultat (web, cartells, correu electrònic, representants d'alumnes als òrgans del centre, etc.);
- a través del correu electrònic entre tutors i alumnat;
- a través de sessions informatives de grup;
- a partir de tutories individuals.

Acció d'intervenció formativa: aquest tipus d'acció només es diferencia respecte a l'alumnat de nou accés en què el grup d'alumnes "veterans" ja té experiència, ja ha identificat uns problemes concrets que pot comentar, o ja va comentar el curs anterior, amb el seu tutor. En el segon curs dels estudis, els problemes s'aguditzen o prenen més importància donat que el ritme i la dificultat de continguts augmenten. La intervenció es realitzarà de manera individual, bàsicament a través de tutories individuals. Es mirarà d'identificar la necessitat d'intervenció a partir d'un estret contacte amb el professorat que imparteix docència en assignatures de segon curs. S'establiran i es difondran períodes especials de realització de tutories individuals per a treballar en aquest sentit.

Acció orientativa: les necessitats d'orientació en aquest punt dels estudis giren al voltant dels punts següents:

- beques i programes de mobilitat
- convenis de cooperació educativa
- itinerari curricular

És en aquest segon curs on es comencen a donar les personalitzacions de sortides professionals, a partir d'assignatures optatives i d'acceptació de determinats convenis de cooperació educativa. A més a més, els itineraris curriculars inicials previstos sovint necessiten modificacions per diversos motius: l'alumne troba feina o signa un conveni i no pot dedicar-se a tantes assignatures, l'alumne té pendents assignatures del curs anterior i no pot anar a classe per coincidència horària amb les del nou curs, l'alumne s'acull al programa ERASMUS, etc.

L'orientació ha de ser, en tots aquests casos, personalitzada i per això, es treballarà bàsicament amb tutories individuals.

S'insistirà també en l'orientació prèvia a la matrícula tot analitzant els resultats del curs anterior.⁷

4.2. Calendari d'activitats

Juliol de 2007

- Reunió inicial de presentació del PAT als nous tutors. Objectiu: presentació amb detall del PAT BiD als nous tutors; discussió d'aspectes concrets del programa per al curs 2007-08; aspectes de funcionament; anàlisi del calendari i actuacions concretes. Inclou la sessió de formació per a tutors novells (PAT): Concepte de tutoria universitària, en la qual es facilitarà informació i material base sobre plans d'acció tutorial i tutoria universitària.
- Recollida de dades finals i discussió per a l'elaboració de l'informe final d'avaluació del PAT 2006-07.
- Informació i orientació a l'alumnat de nou accés en sessions informatives i tutories individuals prèvies a la matriculació.
- Assignació finals de tutors als alumnes de nou accés durant la matriculació de juliol. Objectiu: poder facilitar a l'alumne/a el nom del seu tutor i les dades relatives a la primera tutoria grupal durant les jornades d'acollida del setembre.

Setembre de 2007

- Segona assignació de tutors de nou accés durant la matriculació del setembre. Objectiu: poder facilitar a l'alumnat el nom del seu tutor i les dades relatives a la primera tutoria grupal durant les jornades d'acollida.

Primera setmana:

- Reunió de coordinació preparatòria de la primera tutoria grupal d'alumnes de nou accés. Objectius: comentar els objectius i punts que caldrà tractar en la primera tutoria; facilitar als tutors els recursos necessaris per dur-la a terme.
- Jornades d'acollida:
  - Primera tutoria grupal d'alumnes de nou accés en el marc de les jornades d'acollida.⁸ Objectius: presentació del PAT BiD i dels tutors; recollir les

---

⁷ Tanmateix, aquesta orientació ja s'ha començat a donar durant l'últim mes de classes de primer.

dades per establir el perfil dels alumnes; oferir la informació bàsica que es consideri necessària relacionada amb el fet d'estudiar a la universitat i resoldre dubtes dels alumnes o adreçar-los al lloc o la persona més adequats per resoldre'ls.

- Període especial de tutories individuals per a orientar en temes d'itineraris i matriculació d'alumnes de segon.

Octubre de 2007

Primera setmana:

- Reunió de coordinació preparatòria de la primera sessió informativa per alumnat de segon curs. Objectiu: preparar la sessió informativa de grup per als alumnes de segon curs sobre beques, programes de mobilitat i convenis de cooperació educativa.

Última setmana:

- Reunió de coordinació preparatòria de la segona tutoria grupal d'alumnes nou accés. Objectius: recollir i analitzar resultats de la primera tutoria; comentar els objectius i punts que caldrà tractar en la segona tutoria; facilitar als tutors els recursos necessaris per dur-la a terme; resoldre els dubtes sorgits arran de la primera tutoria.

Novembre de 2007

Segona setmana:

- Segona tutoria grupal. Objectius: analitzar els primers problemes que els alumnes exposin; anàlisi d'habilitats i hàbits d'estudi adquirits i per adquirir; facilitar els recursos per aprendre a planificar la feina i l'avaluació; obtenir informació sobre punts forts i punts febles de la Universitat, la Facultat i l'ensenyament.

Tercera setmana:

- Sessió informativa de grup per als alumnes de segon curs sobre beques, programes de mobilitat i convenis de cooperació educativa.

Desembre de 2008

Primera i segona setmanes:

- Període especial de tutories individuals per alumnes de segon curs. Objectiu: analitzar la marxa del primer semestre i planificar l'avaluació, com també comentar aspectes de previsió de realització de convenis de cooperació educativa o programes de mobilitat.

Gener de 2008

Última setmana:

- Reunió de coordinació preparatòria de la tercera tutoria grupal d'alumnes de nou accés. Objectius: recollir i analitzar els resultats de la segona tutoria; analitzar les primeres dades de rendiment acadèmic; comentar els objectius i punts que caldrà

---

⁸ Les jornades d'acollida són una activitat habitual de la Facultat i es consideren una activitat més en el marc del PAT.

tractar en la tercera tutoria; facilitar als tutors els recursos necessaris per dur-la a terme; resoldre els dubtes sorgits arran de la segona tutoria.

Febrer de 2008

Segona setmana:

- Tercera tutoria grupal d'alumnes de nou accés. Objectius: analitzar els resultats del primer quadrimestre; reflexionar sobre els motius objectius (relacionats amb coneixements o amb hàbits i planificació) dels resultats i la manera de millorar-los; planificació d'una possible modificació de matrícula de les assignatures que l'alumne/a vol cursar en el segon semestre.
- Període de tutories individuals d'alumnes de segon. Objectiu: anàlisi de l'avaluació i planificació del segon semestre.

Abril de 2008

Última setmana:

- Reunió de coordinació. Objectius: recollir i analitzar resultats de la tercera tutoria de grup d'alumnes de nou accés; analitzar els canvis en relació amb el primer semestre; comentar els objectius i punts que caldrà tractar en el període especial de tutories individuals; facilitar als tutors els recursos necessaris per dur-les a terme; resoldre els dubtes sorgits arran de la tercera tutoria.

Maig de 2008

Segona i tercera setmanes:

- Període especial de tutories individuals. Objectius: reflexió i anàlisi del funcionament del segon semestre; previsió de resultats del segon semestre; planificació de segones convocatòries; planificació de l'esforç final per a l'avaluació del segon semestre.

Juliol de 2008

Segona setmana:

- Reunió de coordinació. Objectiu: primera anàlisi de l'execució del PAT BiD; anàlisi dels problemes detectats en relació amb mancances que es puguin treballar amb formació de tutors, amb formació de lliure elecció, amb tutories o altres activitats, etc., primeres propostes de millora per incloure al programa provisional del curs 2008-09.

Setembre de 2008

- Informe final d'avaluació del PAT BiD (programa 2007-08)

4.3. Programa de formació de tutors

El programa de formació de tutors s'estableix cada curs en funció de les necessitats i es coordina conjuntament amb la formació del professorat a través del representant de la Facultat⁹ a l'ICE per a temes de formació de personal docent.

La formació de tutors pot consistir en cursos exclusivament adreçats a tutors o bé en sessions obertes a tot el professorat de la Facultat o de la UB.

Aquestes sessions seran dutes a terme per personal de l'ICE, altre professorat de la Facultat, personal de la UB, altres tutors no novells, el coordinador del PAT, etc., en funció de l'assumpte que calgui tractar.

El coordinador tindrà la mateixa formació que els tutors de carrera.

Per tal d'optimitzar recursos, el programa de formació de tutors del curs 2007-08, inclou tutors del PAT BiD i tutors del PAT de la llicenciatura en Documentació. A més a més, en relació al programa de formació del curs 2006-07, s'han eliminat sessions de formació rebudes el curs passat donat que els tutors que les van fer poden transmetre als nous tutors els coneixements rebuts i relacionar-los amb l'experiència viscuda i l'avaluació que se n'ha fet posteriorment.

Algunes sessions s'han demanat específicament adaptades a les necessitats i característiques de l'equip de tutors de la Facultat i les seves necessitats i s'ofereixen en forma de tallers o seminaris a la pròpia Facultat.

Maig de 2007

- Sessió de formació per a tutors del PAT BiD (ICE): Planificació i gestió del temps. Objectiu: disposar d'eines i mecanismes concrets per ajudar l'alumnat a planificar el seu estudi i gestionar millor el seu temps, tant pel que fa a la feina setmanal com a la planificació del semestre o, fins i tot del curs i dels estudis.

Juny de 2007

- Sessió de formació (ICE): Cara a cara amb l'alumne: la tutoria eficaç. Curs ofert a tot el personal docent de la UB i recomanat dins de l'equip de tutors del PAT BiD.

Juliol de 2007

- Sessió de formació (ICE): Dinàmica de grups. Curs ofert a tot el personal docent de la UB i recomanat dins de l'equip de tutors del PAT BiD.

Data sense determinar (previsió: setembre de 2007):

Jornada sobre característiques dels alumnes de nou ingrés. Objectiu: conèixer les habilitats, els coneixements i les competències que tenen els alumnes que ingressen a la universitat, com també les possibles mancances que puguin tenir en relació amb les

---

⁹ Maite Comalat.

necessitats i els hàbits d'estudi universitaris. Es tracta d'una jornada organitzada per l'ICE i oferta a tota la comunitat universitària amb participació de professors de secundària.¹⁰

Cursos eliminats del programa de formació en relació amb l'oferta del curs 2007-08:

- Estudiar a la universitat. Ofert per l'ICE dins del programa de formació del PAT. Centrat en hàbits d'estudi, canvis necessaris d'aquests hàbits en entrar a la universitat, hores de dedicació, gestió del temps, planificació del treball i dels estudis, etc. *Substituint aquest curs 2007-08 per un document de síntesi elaborat pel propi equip del PAT a partir de material proporcionat per l'ICE i el debat intern del grup de tutors.*
- Recursos de la UB. Sessió informativa a càrrec del coordinador del PAT i/o d'un altre professor de la Facultat, en la qual es facilitaran informació escrita i recursos generals necessaris i útils per al desenvolupament de la funció informativa dins del PAT i per dur a terme la primera trobada amb els alumnes en les jornades d'acollida. *Substituint aquest curs 2007-08 per material elaborat pel propi PAT a partir de revisió de la web de la UB i la Facultat i discussió interna del grup de tutors.*
- Tutoria grupal i individual. Aquesta sessió és exclusiva per a tutors del PAT, ja que es tracta de tutories de carrera, diferenciades de les tutories acadèmiques, que serien les realitzades per la resta de professorat. Sessió duta a terme per personal de l'ICE. *Substituint per dos cursos que aprofundeixen en els dos conceptes ja tractats el curs passat de forma més genèrica i que constitueixen part de l'oferta de l'ICE en formació de PDI (Dinàmica de grups i Cara a cara amb l'alumne: tutoria eficaç)*

Amb vista a completar aquesta formació, també cal tenir en consideració l'oferta formativa general adreçada a tot el personal docent des de la mateixa Facultat i des de l'ICE que, sense estar centrada en l'acció tutorial, pot complementar la formació d'un tutor i ajudar-lo en la seva tasca.

5. Responsables del PAT

5.1. La figura del coordinador

Com ja s'ha apuntat al capítol 2, d'estructura orgànica i funcional del PAT BiD, el coordinador és proposat pel cap d'estudis al Consell d'Estudis com a part del seu equip i, per tant, el període que dura el seu encàrrec està lligat al mandat del cap d'estudis. Igual que el càrrec de cap d'estudis, l'encàrrec de coordinador del PAT és renovable, a proposta del cap d'estudis cada nou mandat i amb la corresponent aprovació del Consell. Posteriorment, el degà o la persona en qui delegui, ha de procedir al seu nomenament i n'ha d'informar als vicerectorats d'estudiants i de política docent.

La finalització de l'encàrrec de coordinador del PAT abans de completar el període establert es pot donar si ho proposa el cap d'estudis i amb la corresponent aprovació del Consell.

---

¹⁰ Estava previst fer-la el curs passat però no es va arribar a fer.

Un cop designat, el coordinador assumeix les seves funcions, que es poden concretar en els aspectes següents:

- Proposar al cap d'estudis el disseny del programa d'acció tutorial específic que es vol dur a terme;
- Dinamitzar i coordinar l'equip de tutors: captació, proposta al cap d'estudis / Consell d'Estudis, formació, seguiment i avaluació;
- Avaluar el PAT amb vista a optimitzar-lo a partir de l'avaluació dels tutors i dels estudiants;
- Proporcionar recursos i estratègies d'acció als tutors perquè desenvolupin les seves funcions;
- Informar el Consell d'Estudis sobre el funcionament del PAT;
- Informar els responsables institucionals del funcionament del PAT;
- Fer d'enllaç entre el PAT i altres instàncies de l'ensenyament, de la Facultat o de la UB.

5.2. La figura del tutor de carrera

El tutor de carrera és la persona que es fa càrrec d'un alumne des de l'inici dels seus estudis de diplomatura en Biblioteconomia i Documentació fins que els acaba. Fer-se càrrec d'un alumne vol dir:

- Informar-lo de tot el que necessiti i li pugui ser útil en relació amb la UB, la Facultat, la titulació i la professió.
- Ajudar-lo en la seva formació acadèmica mitjançant el seguiment del seu rendiment, aportant recursos formatius com ara models d'aprenentatge, tècniques d'estudi, etc.
- Orientar-lo en el seu pas per la universitat i la seva entrada al món laboral, i oferir-li consell i suport a l'hora de construir el seu itinerari curricular i un perfil professional.

Aquestes funcions generals es duen a terme bàsicament mitjançant les tutories grupals programades anualment i tutories individuals a petició de l'alumne/a, tot i que hi ha altres activitats complementàries per assolir els objectius del PAT (jornades d'acollida, conferències i xerrades, tutories acadèmiques, jornades d'orientació professional, visites a centres, etc.).

Per dur a terme les activitats bàsiques del PAT, el professor tutor es compromet a:

- establir els mecanismes de contacte amb els alumnes que li siguin assignats per tutoritzar;
- acudir a les reunions de coordinació del PAT, per planificar les tutories grupals, configurar el programa de formació, dur a terme l'avaluació del mateix PAT, etc.;
- mantenir el contacte amb la resta de professors de l'alumne per estar al corrent del rendiment acadèmic;
- disposar d'unes hores d'atenció setmanals per a tutories individuals sol·licitades pels alumnes;
- assistir als cursos de formació que s'ofereixen en el marc del programa de formació inicial i continuada del PAT;

- realitzar les tasques d'avaluació que li siguin encomanades en el procés d'avaluació del PAT.

5.3. Selecció de tutors

5.3.1. Perfil del tutor

El perfil al qual hauria de respondre un tutor està establert per la bibliografia especialitzada i recollit en el document marc de la UB sobre tutories. El perfil es concreta en els punts següents:

- actitud per a la relació interpersonal, habilitats socials i de comunicació;
- capacitat de treball en equip;
- actitud de treball interdisciplinària i participativa;
- acceptació i comprensió de la situació de l'alumnat;
- actituds de planificació;
- predisposició per a la innovació i el canvi, flexibilitat;
- respecte per la diversitat;
- integració en la vida de la institució i en el context on es treballa;
- actitud per abordar els problemes de manera positiva;
- actitud crítica i constructiva.

El tutor ha d'assumir un compromís ferm de permanència i de realització de les seves tasques com a tutor de carrera.

5.3.2. Procés de selecció

El procés de selecció de tutors s'inicia amb una convocatòria oberta anual adreçada a tot el professorat del departament de Biblioteconomia i Documentació, amb la presentació prèvia del PAT BiD. La convocatòria ha d'incloure la informació bàsica del PAT i una oferta de reunió informativa del coordinador amb els candidats que ho sol·licitin.

D'entre els candidats presentats, el coordinador farà la primera proposta de selecció. Per al curs 2006-07, els tutors necessaris van ser cinc i per al curs 2007-08, se n'ha convocat únicament una plaça més.

La selecció dels candidats definitius, en cas d'haver-ne més dels necessaris, tindrà en compte els criteris següents:

- adequació al perfil recomanat més amunt;
- resultats de l'enquesta d'avaluació de l'alumnat; més en concret, les respostes a les preguntes 6, 11, 14 i 15, que es consideren relacionades amb l'adequació al perfil recomanat.

El coordinador presentarà la seva proposta de selecció al cap d'estudis i, mitjançant aquest, al Consell d'Estudis, que l'ha d'aprovar.

Un cop nomenat, el tutor ha d'assistir als cursos i sessions fixats en el programa de formació del PAT i a totes les reunions programades en el calendari, tant les de coordinació com les tutories previstes amb els alumnes.

5.3.3. Procés d'assignació de tutors

El procés d'assignació de tutors afecta els alumnes de nou ingrés i es durà a terme aleatòriament. Es recomana dur a terme aquest procés al moment de la matrícula de juliol, de manera que el tutor ja pugui actuar en les jornades d'acollida del setembre. En casos en què un futur alumne ho sol·licita, se li pot assignar un tutor al moment de la preinscripció per tal d'oferir informació i assessorament pel que fa als seus futurs estudis. S'aplicarà un sistema neutre d'assignació aleatòria com és l'assignació per ordre de matrícula fins que s'ompli el total d'alumnes establert per a cada tutor. La ràtio tutor/alumnes s'estableix en uns 40 (en funció de la matriculació de nou ingrés).

En principi, i d'acord amb el model de tutor de carrera, l'alumne té el mateix tutor fins que acaba els estudis. Tanmateix, aquesta assignació pot canviar en algun dels cursos següents per diversos motius:

- L'informe anual d'avaluació del tutor és desfavorable. En aquest cas, el professor pot ser aconsellat sobre la conveniència d'assistir a algun curs de formació per corregir el problema o bé deixar el seu lloc a un nou tutor.
- El tutor manifesta el seu desig de no continuar la tasca de tutor de carrera.
- L'alumne o el tutor manifesten la impossibilitat de mantenir una relació profitosa en relació amb els objectius del PAT i demanen un canvi.
- Interessos del centre recomanen fer un canvi de tutor que es considera inevitable.

5.4. Avaluació de responsables del PAT

5.4.1. Procés d'avaluació

En el marc del procés d'avaluació del PAT s'inclou l'avaluació específica del coordinador i dels tutors com a elements bàsics del Pla. El mateix disseny del PAT i altres dimensions de l'execució també seran elements avaluable.

L'avaluació es realitza mitjançant un procés continuat durant l'execució del programa del PAT en curs i també, puntualment, al final del període d'aplicació del programa.

Aquesta avaluació, pel que fa als tutors de carrera, es duu a terme amb diverses eines:

- autoinforme de seguiment de tutories grupals;
- autoinforme final de participació i de resultats del PAT;
- informe de seguiment des de la coordinació del PAT;
- informe de seguiment de tutories dels alumnes tutoritzats;
- resultats d'enquestes finals de satisfacció dels alumnes tutoritzats.

En referència al coordinador, els instruments seran:

- autoinforme de seguiment de reunions de coordinació;
- autoinforme final de participació i de resultats del PAT;
- resultats d'enquestes finals de satisfacció dels tutors en relació amb la tasca de coordinació;

- resultats d'enquestes finals de satisfacció dels alumnes tutoritzats (eina indirecta que pot oferir dades relacionades amb la tasca de coordinació).

La informació acumulada amb tots aquests instruments serà recollida en un informe final del coordinador, que també inclourà la resta dels aspectes del PAT avaluable. Aquest informe final serà presentat perquè l'aprovi l'equip de tutors i, un cop aprovat, es tramitarà al Consell d'Estudis, juntament amb les propostes de millora que es considerin convenientes, que, en el cas de coordinador i tutors, poden consistir a reforçar la formació en aspectes concrets que s'hagin considerat susceptibles de millora, o bé en la proposta de substitució del coordinador o d'algun tutor per un de nou.

Per la seva banda, el coordinador i els mateixos tutors han de realitzar una tasca important com a avaluadors del PAT. Aquesta tasca s'especifica en el capítol 7, d'avaluació del Pla d'acció tutorial.

5.4.2. Criteris d'avaluació

L'avaluació del coordinador correspon al mateix coordinador, als tutors de carrera i, indirectament, a l'alumnat destinatari del PAT.

Els aspectes que caldria avaluar en relació amb el coordinador són:

- existència i adequació d'accions de coordinació dutes a terme;
- existència i adequació del programa de formació de tutors;
- establiment de canals adequats de comunicació dels agents implicats;
- existència i adequació de recursos necessaris per als tutors amb vista a dur a terme la seva tasca;
- existència d'elements i actituds motivadors per als tutors;
- nivell d'implicació del coordinador en la tasca dels tutors i seguiment de la seva acció tutorial;
- establiment d'un clima de col·laboració i participatiu de treball en equip.

Pel que fa als tutors de carrera, seran avaluats per ells mateixos, pel coordinador i pels alumnes tutoritzats en referència a:

- Implicació i participació: assistència a les reunions de coordinació, a les tutories grupals i a la formació recomanada; grau de comunicació i de treball en equip amb els altres agents implicats en el PAT.
- Resultats: assistència i participació dels alumnes en les tutories; grau de satisfacció de l'alumnat respecte de la tasca realitzada (informació suficient i útil, atenció correcta, utilitat de les trobades, utilitat dels recursos facilitats, dels mètodes mostrats, etc.).

5.6. Reconeixement institucional

El coordinador tindrà un reconeixement de tres crèdits dins del POA per la seva dedicació al PAT.

Els nous tutors de carrera del curs 2007-08 tindran un reconeixement d'1,5 crèdits dins del POA per la seva dedicació a aquesta tasca. Els tutors del curs 2006-07 que assumeixen alumnes de nou accés aquest curs 2007-08 a més a més de continuar tutoritzant els que ja tenien, tindran un reconeixement de 2 crèdits al POA.

Segons la normativa de la UB vigent, aquest reconeixement pot arribar fins a tres crèdits, dins de la franja de 18 a 24 que s'estableixen per al conjunt de les tasques per realitzar dins del Departament. La major part del professorat del Departament de Biblioteconomia i Documentació té prop dels 22 o 23 crèdits ja distribuïts en tasques de docència i/o pertinença a òrgans de la Facultat. Aquesta situació fa inviable dedicar tres crèdits reals a les tasques implícites en un Pla d'acció tutorial. Tanmateix, la bibliografia especialitzada i els mateixos documents normatius de la Universitat de Barcelona defensen l'acció tutorial com una part imprescindible de la formació i no com un valor afegit. D'acord amb aquest criteri i amb el convenciment que cal reconèixer la tasca que duu a terme un professor en l'exercici de les seves funcions, es proposa fer constar els crèdits corresponents al POA perquè quedi constància del reconeixement de la tutoria com a tasca docent duta a terme. Aquesta constància hauria de figurar, tot i que provoqui la superació dels 24 crèdits de dedicació establerts per la normativa docent.

Paral·lelament a aquesta proposta, es considera que no es pot perdre de vista l'objectiu d'aconseguir incloure els crèdits assignats dins del màxim de 24, objectiu al qual caldria anar-se acostant en la mesura que la força docent del Departament de Biblioteconomia i Documentació ho permeti.

La tasca de tutor dins d'un PAT formalitzat i oficial té valoració en el reconeixement dels quinquennis de docència. Per poder demostrar aquesta tasca, és molt recomanable que es tingui en compte la proposta anterior de fer constar els crèdits de dedicació al PAT en el Pla d'ordenació acadèmica.

La formació seguida pels tutors dins del programa de formació del PAT té el mateix reconeixement de qualsevol activitat de formació del professorat en els processos i àmbits en què aquesta formació es tingui en compte perquè sigui valorada.

6. Recursos

6.1. Recursos humans

Per dur a terme el PAT BiD, és necessari disposar de professors tutors en nombre suficient i d'un coordinador, a més a més de l'ajut i la col·laboració de la resta del professorat. D'acord amb els càlculs fets per al PAT del curs 2006-07, les necessitats serien de cinc tutors i un coordinador per al primer any d'implantació del PAT, cinc tutors més per al segon i cinc més per al tercer, i després d'aquest període s'havia previst que es produiria una autoregulació que faria innecessari disposar de més tutors. Tal com s'ha comentat en capítols anteriors, la previsió ha variat en funció de l'experiència i l'anàlisi realitzada per l'equip de tutors. Així doncs, per al curs 2007-08 s'ha considerat suficient un equip format per sis tutors més un coordinador.

El disseny del POA actual amb la força docent amb què compta el Departament dificulta la disposició de temps del professorat per dedicar-se a altres tasques, a banda de la docència entesa com «preparar classes, dur-les a terme i avaluar». A més a més, cal comptar amb el nombrós professorat associat amb dedicació parcial, fet que provoca que tots els encàrrecs diferents de la docència en sentit estricte recaiguin habitualment en un grup reduït de persones.

Com a punts forts es poden destacar:

- la il·lusió i l'interès per la innovació docent que ha mostrat sempre el professorat a temps complet del Departament de Biblioteconomia i Documentació;
- la voluntat d'anàlisi, reflexió i assumpció d'accions de millora del procés d'aprenentatge del l'alumnat que ha caracteritzat sempre la tasca docent d'aquest professorat;
- la tradició de contacte estret i personal amb l'alumnat durant i posteriorment als seus estudis que s'ha mantingut en l'ensenyament al llarg de gairebé un segle;
- la visió de l'acció tutorial com una eina bàsica del procés d'aprenentatge de l'alumnat, i no com una activitat complementària afegida per la Facultat.

Aquest conjunt d'aspectes positius porten a pensar que les possibilitats de dur a terme el PAT BiD pel que fa a força docent necessària i suport dels òrgans de la Facultat en relació amb aquest element són reals i suficients, i alhora garanteixen l'èxit de l'empresa.

La implantació del PAT BiD necessita, també, la col·laboració del personal d'administració i serveis de la Facultat. Aquesta necessitat es fa patent sobretot en els processos de preinscripció/matriculació que han d'incloure l'assignació de tutors, i en els processos generals de resposta a necessitats d'informació que tenen lloc durant el curs.

Aquestes necessitats d'informació poden ser expressades pels alumnes en relació amb processos de matriculació, horaris de professors tutors, informació sobre assignatures i avaluació, sobre estades a l'estranger, sobre convenis d'empreses i oferta laboral, etc. També poden correspondre als professors tutors i/o al coordinador, que necessitaran dades de contacte o acadèmiques sobre l'alumnat, informació sobre processos i terminis de matriculació, dades estadístiques de l'ensenyament, etc.

La contribució bàsica del personal de la Secretaria al PAT BiD passa per poder donar resposta a les necessitats d'informació plantejades de la manera més efectiva possible, directament o amb la derivació a qui correspongui, però també pot ajudar a prendre decisions relacionades amb qualsevol procés administratiu implicat en el desenvolupament del PAT a partir del seu coneixement i de l'experiència adquirida en aquests processos.

Un dels problemes reconeguts en altres centres en relació amb aquests aspectes és la dificultat de l'obtenció de dades relacionades amb alumnes amb què es troben els tutors, ja siguin dades acadèmiques, ja siguin dades personals per poder establir un contacte necessari. Cal que tots els agents implicats en el PAT entenguin que disposar de la informació necessària en el moment adequat pot ser un element clau en els resultats de qualsevol acció. No es pot orientar de manera correcta un alumne del qual no es coneix

la situació acadèmica i general. No es pot suggerir una tutoria de seguiment d'un alumne si no es disposa de les dades de contacte per citar-lo.

Com ja s'ha comentat, l'èxit en el correcte funcionament del PAT BiD i en els seus resultats passa necessàriament pel suport de tota la institució, començant pels mateixos òrgans del centre (Administració, Facultat, Departament, Consell d'Estudis, etc.) i acabant pels òrgans de la UB externs a la Facultat, dels quals s'espera tot el necessari suport informatiu, de cooperació i de formació, i el reconeixement de la tasca acomplerta.

6.2. Infraestructures i informàtica

Pel que fa als recursos materials, en primer lloc es necessiten recursos d'infraestructures en forma d'espais adequats per dur a terme tutories grupals de fins a 40 persones. A la Facultat hi ha problemes d'espai per a aquest tipus de sessions. L'opció habitual és la sala de juntes i les opcions alternatives són les mateixes aules de classe, especialment les de mobiliari no fixat a terra, que permet modificar la disposició de taules i cadires per tal d'evitar la relació formal professor / alumne en el decurs d'una tutoria.

Aquests espais s'utilitzen habitualment de manera continuada, però caldrà fer els esforços necessaris que permetin combinar la utilització dels espais per a classes i per a tutories durant els períodes marcats al calendari de programació del PAT per a les sessions grupals.

Altres espais necessaris són els que han de servir per a tutories individuals i, en aquest sentit, es compta amb els despatxos del professorat. El fet de ser despatxos compartits pot fer necessari disposar de sales de dimensions reduïdes que es poden reservar per dur a terme les trobades.

Finalment, cal disposar d'espais adequats per a les sessions multitudinàries, com ara conferències, jornades informatives, jornades d'acollida, cursos de formació, etc., dels quals ja disposa el centre.

Pel que fa a equipament informàtic, el centre ja compta amb els recursos necessaris en general. Caldria pensar en la possibilitat d'obtenir programes informàtics senzills que permetessin fer les assignacions de tutors de manera automàtica amb la preinscripció o la matriculació. No es descarta, per més endavant, pensar en un programa informàtic que permeti relacionar la matriculació amb l'obligatorietat d'una tutoria prèvia on el tutor i l'alumne arribin a un acord relatiu a les assignatures a les quals es matricularà.

Per al curs 2007-08 la UB ha comentat que es podrà disposar del Campus virtual com a espai per a dur a terme l'acció tutorial, esperem que aquesta possibilitat es faci realitat. Aquesta opció, permetria que l'alumne, en connectar-se al campus, tingués tota la informació relacionada amb el PAT i la possibilitat de contacte amb el seu tutor, com si es tractés d'una assignatura més del seu espai. Al tutor li permetria disposar de la llista i dades de tots els seus tutoritzats, facilitant d'aquesta manera el contacte i la tramesa de material informatiu, tant pel que fa a comunicació entre tutors, com pel que al contacte entre tutors i alumnes. S'han començat ja les proves amb els responsables del Campus virtual de la UB per tal de disposar d'aquesta eina al més aviat possible.

Mentrestant no es disposi d'aquesta opció, el PAT BiD seguirà servint-se de l'espai de treball creat a la intranet de la Facultat on pot gestionar de forma còmoda la feina de l'equip del PAT i el material que elabora i/o fa servir.

6.3. Recursos econòmics

No es preveu la necessitat de recursos econòmics extraordinaris, tot i que cal pensar en la possibilitat de sol·licitar ajuts de la mateixa institució que permetin dur a terme accions específiques puntuals, com ara convidar experts per a conferències o perquè prenguin part en jornades adreçades a l'alumnat.

La despesa més gran que s'ha produït i que es preveu per al curs 2007-08 és en forma de fotocòpies per a la difusió d'activitats del PAT i de material que s'ha elaborat per als alumnes. No està previst augmentar aquesta despesa, en tot cas, si la plataforma del Campus virtual es posa en marxa, la despesa es pot reduir pel que fa al material adreçat a l'alumnat i a tasques de difusió, alhora que se n'augmenta l'eficàcia.

7. Avaluació del PAT

7.1. Abast i responsables

L'avaluació del PAT es pot definir com la recollida d'informació fidedigna relativa al conjunt d'elements que formen el Pla d'acció tutorial, amb la implicació de tots els agents que hi intervenen i/o que en resulten afectats. Aquesta avaluació ha de ser continuada i sistemàtica, i ha de servir per millorar el PAT i per retre comptes als agents implicats i als òrgans relacionats.

Les tres dimensions o els aspectes generals del PAT BiD per avaluar són els següents:

- Disseny inicial i relació amb el context:
  - a.* adequació dels objectius establerts a l'anàlisi de necessitats realitzada;
  - b.* adequació del model triat als objectius i recursos disponibles, tant pel que fa al model organitzatiu com pel que fa a la tipologia d'intervencions;
  - c.* grau d'implicació institucional i de la titulació en el disseny i l'execució;
  - d.* concreció del disseny: accions proposades, establiment de responsabilitats, identificació de recursos necessaris i temporització.

- Execució del PAT:
  - a.* context: clima de col·laboració, recursos facilitats per la mateixa institució, criteris de selecció de tutors;
  - b.* agents implicats: accions de coordinació, canal de comunicació entre els agents, formació dels tutors, grau de desenvolupament de tasques dels tutors i motivació per fer-ho, detecció de necessitats específiques no previstes i/o cobertes, participació de l'alumnat, grau d'implicació de tots els agents;
  - c.* accions: adequació i pertinència, nivell de compliment, accions no previstes (motiu i valoració).

- Resultats del PAT:

- a. rendiment: assoliment d'objectius, millora en el desenvolupament de l'aprenentatge de l'alumnat a partir de les accions, inversió de recursos ajustada als resultats;
- b. satisfacció de les persones implicades: resposta a les necessitats i demandes de l'alumnat, autovaloració d'implicació i participació dels alumnes, autovaloració de satisfacció dels alumnes, autovaloració de satisfacció dels tutors respecte del disseny, autovaloració dels tutors de la seva pròpia tasca, autovaloració dels tutors del suport de coordinació i institucional en l'execució del PAT;
- c. impacte: percepció de la necessitat i utilitat del PAT per part de la comunitat, valoració de pertinència de la continuïtat, grau de coneixement de les accions realitzades per part de la comunitat, necessitat d'aportar nous recursos per poder continuar.

Els agents clau implicats en el PAT i que formen part de l'engranatge de la seva avaluació com a objectes i com a subjectes són els següents:

- els alumnes com a clients i població beneficiària de l'acció amb l'optimització del seu rendiment i trajectòria acadèmics;
- els tutors i el coordinador com a agents actius i executors de l'acció, que obtenen retroalimentació de la seva actuació, elements de reflexió per al canvi i motivació per a la seva pròpia implicació;
- la institució que dóna context i suport al PAT, i que es beneficia de l'adequació i l'optimització de la titulació a partir dels bons resultats del PAT; la institució queda representada, en concret, pel conjunt de professorat de la titulació i pels responsables dels diversos òrgans de gestió de l'ensenyament.

7.2. Instruments i calendari

L'avaluació del PAT es durà a terme durant el període d'execució mitjançant eines d'avaluació continuada (avaluació formativa) i també amb instruments que permetin una avaluació final o sumativa en acabar el curs.

a) Avaluació formativa: comporta fer un seguiment durant l'execució del PAT que pot facilitar el reajustament i l'adaptació de recursos, d'estratègies de comunicació, etc., i la detecció d'aspectes no previstos inicialment que es poden resoldre sobre la marxa.

Els moments més adequats per fer aquest tipus d'avaluació són les tutories grupals, juntament amb les posteriors reunions de coordinació, en les quals se n'analitzaran els resultats per tal de preparar millor les actuacions següents.

Els instruments bàsics per dur a terme aquesta avaluació continuada són dos tipus de qüestionari o full de seguiment:

- qüestionari An,¹¹ que emplenarà l'alumne al final de cada tutoria i que recollirà les seves impressions a manera d'autoinforme. Contindrà preguntes tancades i preguntes de resposta oberta relacionades amb la utilitat de la reunió celebrada, l'actitud del tutor, etc.;

---

¹¹ On *n* és el número de reunió a la qual correspon l'autoinforme, i la inicial que la precedeix fa referència al tipus d'agent implicat (*alumne/a, tutor/a o coordinador/a*).

- qüestionari Tn, que emplenarà el tutor al final de cada tutoria i que recollirà les seves impressions a manera d'autoinforme. Contindrà preguntes tancades i preguntes de resposta oberta;
- qüestionari Cn, que emplenarà el coordinador al final de cada reunió de coordinació i que recollirà les seves impressions i valoracions sobre la marxa del procés a manera d'autoinforme. Contindrà preguntes tancades i preguntes de resposta oberta.

b) Avaluació sumativa: permet determinar la vàlua i l'impacte global del Pla d'acció tutorial des de la perspectiva de tots els agents implicats.

Els instruments bàsics per dur a terme aquest tipus d'avaluació final són:

- enquesta de satisfacció sobre aspectes generals del PAT, sobre el seu aprofitament personal i sobre l'actuació dels tutors, facilitada a l'alumnat al final de l'última tutoria grupal;
- enquesta de satisfacció sobre aspectes generals del PAT, sobre l'actuació de coordinació, sobre els alumnes tutoritzats i sobre la seva pròpia actuació com a tutors, facilitada a aquests darrers;
- enquesta de satisfacció sobre aspectes generals del PAT, sobre l'actuació dels tutors i sobre l'actuació de coordinació, elaborada pel mateix coordinador;
- enquesta de valoració de l'impacte del PAT en l'ensenyament i en la institució, que es difondrà a tot el professorat de la titulació.

El moment en què cal fer aquest tipus d'avaluació ha de coincidir amb la finalització del procés bàsic d'activitat, però s'ha de fer amb prou antelació respecte de l'exercici següent per permetre planificar-ne el programa amb la inclusió de les propostes de millora que sorgeixin a partir de l'anàlisi final.

La recollida d'enquestes de l'alumnat correspondrà al tutor en l'última tutoria grupal, i la tramesa i recollida d'enquestes elaborades pels tutors i pel coordinador tindran lloc uns dies abans de l'última reunió de coordinació (segona setmana de juliol de 2008). En la reunió de coordinació es farà una primera anàlisi sobre resultats a partir de les dades recollides durant el curs i de les impressions finals, com també una primera recopilació de propostes de millora per incloure en el programa provisional del període 2008-09.

Amb tota la informació recollida s'elaborarà un informe final d'avaluació que es facilitarà a l'equip de tutors perquè en facin els comentaris i suggeriments oportuns, abans de traslladar-lo al Consell d'Estudis —al final de setembre de 2008.

7.3. Resultats de l'avaluació

El producte de l'avaluació serà un informe final elaborat pel coordinador del PAT que haurà d'incloure els elements següents:

- Valoració global de les tres dimensions bàsiques del PAT exposades en el capítol 7.1, amb els seus elements més concrets:
  - a. disseny inicial i relació amb el context;
  - b. execució;
  - c. resultats.

De cadascuna de les tres dimensions, cal elaborar una anàlisi de punts forts i punts febles, aquests últims acompanyats de propostes de millora genèriques.

- Valoració dels elements anteriors segons la tipologia d'agent:
  - a. valoració del coordinador;
  - b. valoració dels tutors;
  - c. valoració dels alumnes;
  - d. valoració de la comunitat afectada.

La valoració relativa a cada element detallat dins de les diferents dimensions ha de traduir-se en una puntuació numèrica amb una escala de valors establerta prèviament, acompanyada de comentaris i resums en relació amb la puntuació.

Pel que fa a la valoració per part de la comunitat afectada, pot fer referència als diversos aspectes del PAT, però se centrarà principalment en l'impacte del Pla, que queda inclòs en la dimensió bàsica c) Resultats.

- Llista d'accions que es proposen a partir dels resultats de l'avaluació. Les decisions poden ser relatives a modificacions, introducció de novetats, eliminació d'accions, consolidació d'aspectes concrets, etc., i han d'estar justificades en funció dels elements als quals fan referència.

Una vegada elaborat l'informe, es remetrà a l'equip tutorial per a la proposta de comentaris o suggeriments i per fer-ne una validació final consensuada al principi de setembre. Un cop validat per l'equip de tutors, l'informe es farà arribar al cap d'estudis i es presentarà al Consell d'Estudis en un termini màxim de 20 dies naturals.

Finalment, el cap d'estudis farà arribar l'informe a la resta d'òrgans del centre i es responsabilitzarà de fer-ne la màxima difusió a tota la comunitat universitària.

Aprovat en Consell d'Estudis de Biblioteconomia i Documentació

Barcelona, 5 de juny de 2007

Ratificat en Comissió Acadèmica de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació

Barcelona, 4 de juliol de 2007

Bibliografia

Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya. *Eines per a l'adaptació dels ensenyaments a l'EEES*. Barcelona: Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya, 2005.

<http://www.aqucatalunya.org/uploads/publicacions/arxiu%20pdf/Eines_cat.pdf>

[Consulta: 04-04-2006]

Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya. *Procés d'avaluació de la qualitat del sistema universitari a Catalunya: informe 1998*. Barcelona: Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya, 1999. 6.3. Propostes de millora.

<<http://www.aqucatalunya.org/uploads/pagines/arxiu%20pdf/Recomanacions1998.pdf>>

[Consulta: 04-04-2006]

Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya. *Procés d'avaluació de la qualitat del sistema universitari a Catalunya: informe 1999*. Barcelona: Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya, 2000. 6.3. Propostes de millora.

<<http://www.aqucatalunya.org/uploads/pagines/arxiu%20pdf/Recomanacions1999.pdf>>

[Consulta: 04-04-2006]

Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya. *Procés d'avaluació de la qualitat del sistema universitari a Catalunya: informe 2003*. Barcelona: Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya, 2005. Principals recomanacions.

<<http://www.aqucatalunya.org/uploads/pagines/arxiu%20pdf/Recomanacions2003.pdf>>

[Consulta: 04-04-2006]

Álvarez González, Manuel et al. *Tutoria universitària: una guia pràctica*. Actualització: desembre de 2001. <<http://www.ub.es/tutorsub/manual/>> [Consulta: 04-04-2006].
Extractes de: Rodríguez Espinar, Sebastián (coord.). *Manual de tutoria universitària*.

Andrés Aucejo, Eva. *Plan de Acción Tutorial de la Facultad de Derecho*. Septiembre de 2005. <http://www.ub.es/facdt/PRESENTACIONES_PAT_2005.pdf> [Consulta: 06-04-2006]

Borrego, Ángel; Comalat, Maite; Estivill, Assumpció. "Inserció laboral dels titulats en Biblioteconomia i Documentació per la Universitat de Barcelona." *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, núm. 12 (juny de 2004). <http://www2.ub.es/bid/consulta_articulos.php?fichero=12borreg.htm> [Consulta: 04-04-2006]

Bricall, Josep Maria. *Universidad 2000*. Madrid: Conferencia de Rectores de las Universidades Españolas, DL 2000. 265 p. ISBN 84-930819-2-2.

Daza, Lúdia. *Programa d'acció tutorial a l'Escola d'Empresarials*. [2005]
<<http://www.ub.es/empresarials/comunitat/docs/PAT.pdf>> [Consulta: 06-04-2006]

Document marc sobre la tutoria a la Universitat de Barcelona. Juny de 2004.
<<http://www.ub.edu/ice/universitat/tutors/documents/marc.pdf>> [Consulta: 04-04-2006]

Espanya. *Ley orgánica 6/2001, de 21 de diciembre, de universidades*. <<http://www.ub.edu/aj/Normativaenpdf/ley6-01.pdf>> [Consulta: 06-04-2006]. Publicat a: *BOE*, núm. 307 (24-12-2001).

Fonrodona, Gemma. *Ensenyament de Química: Pla d'Acció Tutorial: informe final de coordinació*. 2006. <<http://www.ub.edu/ice/universitat/tutors/documents/quimica.pdf>> [Consulta: 04-04-2006]

Fonrodona, Gemma. "Reunió de candidats a tutor de l'ensenyament de Química". Juny de 2005. Document en PowerPoint no publicat.

Freixa Niella, Montse. *Pla d'Acció Tutorial d'Educació Social: PATES*. Novembre de 2005. <<http://www.ub.edu/ice/universitat/tutors/documents/edsocial.pdf>> [Consulta: 04-04-2006]

Gracenea, Mercè. "Pla d'Acció Tutorial a l'ensenyament de Farmàcia." Març de 2006. Document en PowerPoint no publicat.

Gracenea, Mercè; Pujol, Montserrat. "Programa d'orientació de l'ensenyament de Farmàcia." Document en Word no publicat.

Informació, orientació i suport a l'estudiant: acció tutorial a la Universitat de Barcelona. Abril de 2007. Document en Word no publicat.

Rodríguez Espinar, Sebastián (coord.). *Manual de tutoria universitària: recursos per a l'acció*. Barcelona: Octaedro: Universitat de Barcelona, Institut de Ciències de l'Educació, 2005. 167 p. + 1 disc òptic (CD-ROM). (Educació universitària) ISBN 84-8063-759-5.

Universitat de Barcelona. "Estatut de la Universitat de Barcelona", *DOG*C, núm. 3993 (22-10-2003). <<http://www.ub.edu/aj/Normativaenhtm/Nou%20Estatut%20UB.htm>> [Consulta: 06-04-2006]. Annex al Decret 246/2003, de 8 d'octubre, pel qual s'aprova l'Estatut de la Universitat de Barcelona.

Universitat de Barcelona. Àrea Acadèmica i d'Estudiants. *Estudis OAEC: estudis realitzats*. Actualització: desembre de 2005. <<http://sgac.ges.ub.es/oid/estudis/>> [Consulta: 04-04-2006]. Contingut: Assignació d'alumnes des de l'oficina de preinscripció; Proves d'accés per a majors de 25 anys; Matrícula dels alumnes de nou accés; Resum de la matrícula per departament i assignatura; Resultat del procés de preinscripció i adjudicació de les places de lliure elecció; Estudi sobre el reconeixement de crèdits de lliure elecció i les activitats de lliure elecció reconegudes; Estudi sobre l'abandonament i el rendiment acadèmic.

Universitat de Barcelona. Departament de Filologia Llatina; Universitat de Barcelona. Departament de Filologia Grega. *Pla d'acció Tutorial [de Filologia Clàssica]*. [2003] <<http://www.ub.es/llati/pat/pat1.htm>> [Consulta: 06-04-2006]